

Overal omzeilen we de regels, zelfs in de kraamkamer van de natuur

rouw 25/3/22

Welkom in de kraamkamer van Moeder Natuur. In veel natuurgebieden hangen weer spandoeken met deze tekst. Die wijst bezoekers erop dat ze 'te gast zijn in het thuis van wilde planten en dieren', zoals een boswachter van Staatsbosbeheer treffend zei. En die dieren krijgen nu jongen.

De waarschuwing is terecht. Er schijnen nog mensen te bestaan die niet weten dat ze op de paden moeten blijven en hun hond aan de lijn moeten houden. Maar vooral zijn er veel mensen die doen alsof ze regels niet kennen. Vooral regels die even niet goed uitkomen.

De ene boer beschermt nesten, terwijl de boer ernaast straffeloos alle grutto's uitmaait

Bijvoorbeeld de regel dat het verboden is om nesten van inheemse vogelsoorten te verstoren, omdat het broeden erdoor kan mislukken. Nesten zijn beschermd vanaf het bouwen - bij sommige soorten al in februari - tot het uitvliegen van de jongen. Het verbod geldt overal, ook buiten natuurreervaten.

Maar er zijn omwegen. Als de belangen groot zijn kan de overheid een ontheffing verlenen. Ook bevat de Natuurbeschermingswet een vrijstelling voor werkzaamheden als die plaatsvinden volgens goedgekeurde 'gedragscodes'. Wie ergens in het groen aan de slag wil huurt 'ecologische begeleiding' in. Dat is iemand die voordat de werkzaamheden beginnen controleert of er broedgevallen zijn.

Zelden is de conclusie: dit is een kraamkamer van de natuur, jullie kunnen nu niet werken. Meestal wordt er weinig gevon-

den, en om die nesten werkt men heen. Zo krijgt het werk het etiket 'zorgvuldig'.

Of dit werkelijk zorgvuldig is valt te betwijfelen. Het is bijna onmogelijk om alle vogelnesten te vinden. Veel soorten weten hun nest zo goed te verstoppen dat zelfs ervaren vogelaars ze nooit zien. Sterker nog, alleen al welke vogels ergens broeden is veel werk om uit te vogelen. Serieuze broedvogelinventarisaties bestaan dan ook minstens uit zeven rondes in vroege ochtend en een in de avond. Anders mis je broedvogels. Met één controle overdag ben je er niet.

Toch zijn eenmalige controles op nesten nu de manier waarop overal werkzaamheden in het broedseizoen worden witgewassen. Dus kan het zomaar gebeuren het dat hetzelfde Staatsbosbeheer dat in het ene gebied kraamkamerspandoeken ophangt, in het andere nog even doorgaat met het 'opruimen van stormschade', een eufemisme voor het oogsten van omgevallen bomen. "Vogels moeten eventjes wachten", kopte de NOS. Uiteraard met ecologische begeleiding, keurig volgens de gedragscode.

Hoewel het verstoren van nesten in het broedseizoen bijna onvermijdelijk is, en daarmee in feite opzettelijk, worden er zelden boetes voor uitgedeeld. Dat komt doordat er nauwelijks wordt gehandhaafd. Zo kan het dat de ene boer samenwerkt met weidevogelbeschermers die nesten markeren zodat ze kunnen worden gespaard, terwijl de boer ernaast straffeloos alle grutto's uitmaait. Geen haan die ernaar kraait.

Afgelopen woensdag bracht de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur een advies uit over het Nederlandse natuurbeschermt. Dat schiet ernstig tekort, was de keiharde conclusie. "De natuur heeft een te zwakke positie bij economische en politieke afwegingen", noemde de raad als één van de redenen. Ik weet nog een reden: we zijn in dit land buitengewoon goed in het omzeilen van regels. Zelfs in de kraamkamer van de natuur.